

Raadsvoorstel

Datum raadsverg.: woensdag 14 december 2022

Agendapunt:

Zaak - documentnummer: Z22/117392-D - 124049

Datum B&W-verg.: dinsdag 18 oktober 2022

Portefeuillehouder(s): Drs. K.A.P. Leurs

Onderwerp

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2022-2026

Samenvatting

Het huidige Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) is eind 2021 verlopen. In overleg met de Provincie is uitstel aangevraagd. Als gemeente zijn wij bij wet verplicht om een geldig GRP te hebben. Het voorliggend GRP met het bijbehorend Waterketenplan en de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie is de opvolger van het huidige GRP met Waterketenplan.

Het vertrekpunt voor de nieuwe plannen is het Waterketenplan 2021-2025. Dit plan beschrijft de gezamenlijk visie vanuit het samenwerkingsverband Waterpanel Noord met betrekking tot de toekomst van de waterketen in onze regio. Het Waterketenplan 2021-2025 geeft de ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord- en Midden-Limburg. De prioriteiten uit dit plan zijn:

- (1) een gezonde, veilige en aantrekkelijke leefomgeving (bijvoorbeeld d.m.v. afkoppelen overstortingen reduceren);
- (2) de verwerking van kerninstrumenten Omgevingswet, en (bijvoorbeeld borgen van ruimte voor water in de omgevingsvisie);
- (3) continuïteit in de inzameling en verwerking van afvalwater (d.m.v. uitvoeren van doelmatig rioolbeheer).

Het GRP 2022-2026 beschrijft de invulling van die prioriteiten op lokaal niveau voor onze gemeente en bestaat uit een visie, een plan en een programma. De visie beschrijft wat wij willen bereiken, het plandeel beschrijft wat wij van anderen verwachten en het programma beschrijft de huidige situatie, en wat er nodig is om de doelen te bereiken. Dit alles vertaalt zich in beheeractiviteiten en maatregelen die in de komende planperiode worden uitgevoerd.

De Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie geeft de concrete stappen aan die de gemeente moet nemen voor een klimaat adaptieve en water robuuste inrichting. Deze Regionale agenda is uitgewerkt in een Lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie, passend binnen de contouren van die Regionale agenda als ook het GRP 2022-2026. In het GRP is budget opgenomen om de acties te dekken en die toerekenbaar zijn aan de rioolheffing.

Het Waterketenplan, de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie en de lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie vormen mede de onderbouwing voor die beheeractiviteiten en maatregelen. Deze plannen dragen bij aan de invulling van de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Daarnaast zijn alle kosten voor beheer, onderhoud en vervangingen van het huidig stelsel over een periode van 80 jaar (lees: de levensduur van het rioolsysteem) doorgerekend. Vervolgens resulteert deze doorrekening in de benodigde middelen en personele capaciteit om de waterketen binnen de gemeente Echt-Susteren te beheren. Hierbij is rekening gehouden met de vastgestelde financiële werkwijze, i.c. in de financiële afschrijvingstermijnen. In het GRP is toegelicht hoe deze kostendekkingsberekening is opgesteld.

Voorstel

1. Het GRP 2022-2026 vast te stellen;
2. Kennis te nemen van de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie;

3. Kennis te nemen van de Lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie;
4. Kennis te nemen van het Waterketenplan 2021-2025;
5. Kennis te nemen van de bestuurlijke samenvatting Waterketenplan 2021-2025.

Inleiding

Sinds 2016 maakt de gemeente deel uit van het samenwerkingsverband Waterpanel Noord. De regionale samenwerking Waterpanel Noord is ontstaan uit de regionale samenwerking Venlo-Venray en de Limburgse Peelen. Het verband betreft een samenwerking van 15 Limburgse gemeenten, Waterleiding Maatschappij Limburg (WML), Waterschapsbedrijf Limburg (WBL), Waterschap Limburg en de Provincie Limburg. Het doel is om, samen met alle betrokken partijen, de huidige en toekomstige wateropgaven in Limburg te realiseren. Binnen dit samenwerkingsverband is het overkoepelende Waterketenplan opgesteld van waaruit het gemeentelijke GRP, de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie en de lokale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie is vormgegeven.

Inhoudelijke toelichting

De ambities zoals opgenomen in de plannen zijn breed geformuleerd op verscheidene onderdelen van een duurzame waterketen, zoals het drinkwater, de zuivering en het transport van stedelijk afvalwater, de omgang met klimaatverandering, maar ook de onderlinge samenwerking. Voor de volledigheid verwijzen wij naar de rapporten.

Belangrijk aspect bij het duurzamer maken van de waterketen is klimaatadaptatie. Dit onderwerp is de laatste tijd weer behoorlijk actueel. Het zal niemand ontgaan zijn dat het zuiden van het land dit jaar zwaar geraakt is door hevige en aanhoudende neerslag. Om hier op te anticiperen worden de volgende stappen (voort-) gezet:

1. Robuuster maken van het systeem.
De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van het (verder) verbeteren van de kwaliteit. Middels grootschalige rioolreconstructies is riool vervangen en/of in capaciteit vergroot. Daarbij is in veel situaties ook het hemelwater afgekoppeld van de vuilwaterriolering. Deze aanpak wordt gecontinueerd en voor de komende planperiode staan diverse projecten in het GRP die als doelstelling hebben om (het aantal) rioolwateroverstortingen te reduceren en wateroverlast te bestrijden. Een en ander wordt integraal opgepakt waarmee 'werk met werk' wordt gemaakt en locaties geheel heringericht worden achtergelaten.
2. Versterken zwakke(re) plekken in het systeem.
De extreme en veelvuldige buien hebben enkele zwakke(re) plekken in het systeem aangetoond, waarbij overlast is opgetreden. Deze plekken worden in samenhang met punt 1 opgepakt. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld een verhoging van de beekbedding bij de Molenbeek en de aanpak van de overstort Diepstraat in Centrum Echt.
3. Monitoren in het kader van verbeteringen in het systeem.
Om te toetsen in hoeverre wij (blijven) voldoen aan de wet- en regelgeving en onze eigen doelstellingen, worden in de komende planperiode wederom onderzoeken uitgevoerd naar het functioneren van de riolering en hemelwaterafvoeren op straatniveau als het riool vol loopt bij hevige regenbuien. Hiermee wordt ook meer inzicht gegenereerd in het klimaateffect. Uiteindelijk resulteert dit in een verdere doorontwikkeling van het systeem.
4. Afkoppelregeling.
In het vorige GRP was dit onderwerp een nieuw programmaonderdeel. Als gemeente hebben wij burgers (en bedrijven) actief gestimuleerd om het eigen verhard oppervlak af te koppelen van de riolering. Er is gebruik gemaakt van een stimuleringsregeling die in het samenwerkingsverband tot stand was gekomen. Vanwege het gestage succes wordt deze stimuleringsregeling voortgezet en maakt daarmee ook weer onderdeel uit van het nieuwe

GRP. 'Limburgbreed' wordt momenteel onder leiding van de Provincie in samenwerking met de waterketenregio's de bestaande stimuleringsregeling geactualiseerd.

5. Een belangrijk aspect in het duurzamer maken van de waterketen is klimaatadaptatie. Om te anticiperen op de gevolgen van langdurige regen en/of aanhoudende droogte wordt naast het verder afkoppelen van hemelwater bijvoorbeeld ook ingezet op het klimaatadaptief inrichten van schoolpleinen.
6. Integraal werken.

We denken steeds meer vanuit het systeem. Nieuwe uitdagingen, zoals bijvoorbeeld hevige buien door klimaatverandering, zorgen ervoor dat over de grenzen van het eigen vakgebied heen gekeken moet worden. Wij voeren aanpassingen door die het beste in het systeem en in de openbare ruimte passen en werken daarmee integraal.

Financiële toelichting

De kosten voor het beheer van alle aspecten van de zorg voor de riolering zijn doorgerekend voor de komende 80 jaar. Deze termijn komt overeen met de verwachte maximale levensduur van de vrijvervalriolen in de gemeente Echt-Susteren. De financiële afschrijvingstermijn van veel rioleringsonderdelen is (iets) korter dan de verwachte technische levensduur, om ervoor te zorgen dat deze rioleringsonderdelen ook daadwerkelijk volledig zijn afgeschreven op het moment van vervanging. De hiervoor gehanteerde uitgangspunten zijn benoemd en beschreven in het GRP.

Door over deze lange termijn alle kosten in beeld te brengen is een berekening te maken van de kostendekkendheid, omdat alle onderdelen in deze periode minimaal één keer worden vervangen. Om kostendekkend te zijn dienen de toekomstige inkomsten uit de rioolheffing deze toekomstige kosten te dekken.

De kosten bestaan o.a. uit:

- Uitvoeren van onderzoeken.
Wij voeren lokaal onderzoeken uit om beter inzicht te verkrijgen en te behouden in ons rioolstelsel en op de juiste locaties benodigde aanpassingen te kunnen doen. Wij gaan overstorten bemeten en monitoren, waardoor (beter) inzicht wordt verkregen in de werking en mogelijke verbeteringen. Ook regionaal staan onderzoeken in de planning, welke beschreven zijn in het regionale Waterketenplan.
- Investerings voor klimaatadaptatie.
De komende planperiode (2022-2026) wordt geïnvesteerd in de aanpak van de leefomgeving op basis van het veranderende klimaat. Wij zorgen met deze maatregelen ervoor dat het systeem hydraulisch en milieutechnisch aan de normen voldoet en blijft voldoen. Wij leggen bijvoorbeeld buffers aan, koppelen hemelwater af en voeren de actiepunten uit de Lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie uit.
- Vervangen van objecten.
Rioleringsobjecten worden vervangen wanneer deze niet meer goed functioneren. Tevens wordt op kosten bespaard door een deel van de vrijvervalriolen te relinen. Relinen is een goedkoper alternatief voor het vervangen van riolen, waarbij van binnenuit een nieuwe 'buis' in de oude buis wordt gemaakt.

Het GRP 2022-2026 beschrijft een scenario waarbij het rioolheffingsstarief in deze planperiode in 2023 t/m 2026 jaarlijks gaat stijgen met 3,5%. Dit wil zeggen dat de huidige rioolheffing (€ 269,10) in 2023 zal stijgen naar €278,52. Vervolgens zal de rioolheffing in 2024 stijgen naar € 288,27, in 2025 stijgen naar € 298,36 en uiteindelijk in 2026 naar € 308,80. De voorgestelde prijsstijging is op basis van prijspeil januari 2022.

De stijging in de rioolheffing is als volgt te verklaren:
Op korte termijn:

- we hebben meer afkoppelwerkzaamheden opgenomen dan voorheen (Susteren West) waarmee we de nieuwe kapitaallasten verder omhoog schroeven;
- de prijzen voor werkzaamheden en materialen zijn van prijspeil 2016 naar 2022 gehaald, een indexering van 26% (de door het CBS aangegeven prijsstijging voor de rioleringssector);
- de rente op de kapitaallasten is van 2% naar 3,5% gebracht op advies van Financiën.

En op lange termijn doordat:

- de hoeveelheid te beheren riool, door afkoppelen en infiltreren in reconstructies elk jaar toeneemt met éénmaal de lengte van de straten waar nieuw IT-riool bijkomt; 4.1. de exploitatiekosten hiermee in de toekomst zullen stijgen aangezien we meer areaal te beheren hebben;
- deze uitbreiding in areaal ook mee gaat tellen in de strategische vervangingsplanning ten opzichte van eerdere GRP'n. 4.2.1. deze strategische vervangingsplanning maken we om inzicht te verschaffen hoe de vervangingen in de toekomst gaan uitpakken om een beeld te krijgen wanneer het zwaartepunt van de vervangingen te verwachten is;
- om dat zwaartepunt op te vangen, vormen we een beeld van hoe de voorziening riolering zich in de tijd moet ontwikkelen

Juridische toelichting

De gemeente is volgens de Wet Milieubeheer verplicht om een geldig gemeentelijk rioleringsplan te hebben. Het huidige GRP is eind 2021 verlopen en om die reden dient een nieuw GRP vastgesteld te worden. Het aangevraagde uitstel bij de provincie Limburg is inmiddels goedgekeurd.

Duurzaamheid / Cittaslow

In Echt-Susteren zijn de gevolgen van klimaatverandering reeds zichtbaar in de leefomgeving. Het wordt heter, droger en hoosbuien komen vaker voor. Naast het aanpassen, beheren en onderhouden van de afvoer van regenwater en rioolwater zal gezorgd moeten worden dat de gevolgen van het veranderende klimaat wordt beperkt, en de leefomgeving tegelijkertijd groener en gezonder wordt voor onze inwoners. Zo is Echt-Susteren ook in de toekomst een gemeente om prettig in te wonen, te werken en te recreëren.

Risico's

Door de rioolheffing niet te verhogen kunnen niet alle ambities in dit plan verwezenlijkt worden, waardoor het risico ontstaat dat verplichtingen en/of afspraken niet kunnen worden nagekomen.

Burgerparticipatie

De gemeente zet in op gerichte communicatie met bewoners en wil daarbij bewoners actief benaderen om op te halen wat onder de burgers speelt. Waar mogelijk is de communicatie dorpsgericht en gericht op informeren. Nieuwbouwprojecten zijn meer gericht op participatie en daarin kunnen burgers een actieve rol vervullen. Om onze klimaatdoelstellingen te behalen wil de gemeente aansluiten bij regionale communicatiecampagnes om de bewustwording te vergroten.

Bijgevoegde stukken

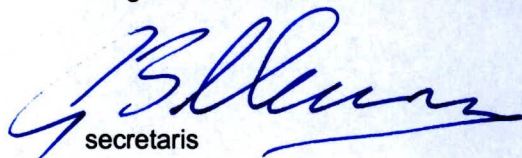
Raadsbesluit

Ter inzage liggende stukken

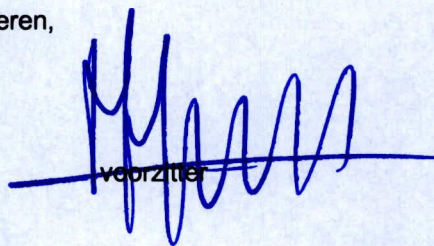
- Gemeentelijke Rioleringsplan 2022-2026
- Waterketenplan 2021-2025
- Bestuurlijke samenvatting Waterketenplan 2021-2025

- Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie
- Lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie

Burgemeester en wethouders van Echt-Susteren,

secretaris

voorzitter